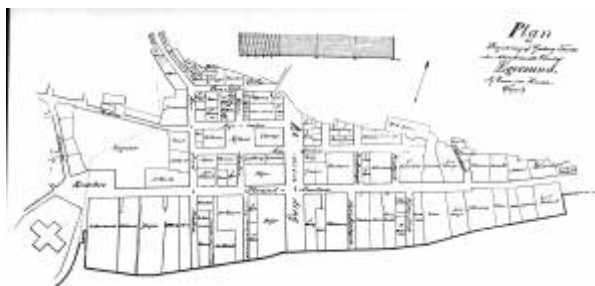

Reguleringsplan 1843

[Bybrannen i 1843](#) la 2/3 av byen i aske, og mange hundre mennesker ble husløse. Viljen til gjenoppbygging av byen var stor, men bystyret mente at gjenoppbygging etter den gamle strukturen var lite hensiktsmessig og oppnevnte allerede fire dager etter brannen en reguleringskommisjon som skulle komme med et forslag til en moderne plan etter modell av det som var vanlig i de større byene.

Sorenskriverfullmektig A. Hansen fikk i oppdrag av kommisjonen å lage et planforslag. Han startet med å måle opp eiendommene slik de var, og laget på det grunnlag et planforslag som var ferdig allerede 25. oktober. Han tok utgangspunkt i tidens internasjonale byplanideal: et rutenettmønster av like brede gater som omkranset like store kvartaler – renessanseplanen.

Det ble mye uro når planforslaget ble lagt fram. Alle grunneierne i området var berørt, og ingen av dem kunne regne med å få tilbake nøyaktig den grunn de eide før brannen. Men etter intens megling av sorenskriver [Christian Feyer](#) og hans fullmektig ble planen akseptert av grunneierne, godkjent av bystyret (23.12.1843) og i siste instans av departementet (13.01.1844).

Reguleringsplan 1843. Dalane Folkemuseums arkiv.

Det ble en tillempet renessanseplan ut av det hele. Det var mange hensyn å ta. Hver grunneier skulle ha igjen tilsvarende areal som han hadde før brannen, med unntak av 10 % som skulle avgis til gategrunn. Det ga begrenset areal til slik bruk. [Strandgaten](#) ble den nye hovedgaten, mens det ble regulert inn en bred gate, kalt Almending, senere [Skriveralmeningen](#), som delte området i en østre og vestre del. Det var området branngate som skulle hindre brannspredning dersom byen på nytt skulle bli rammet av en storbrann.

Planen ble fulgt opp av lokale bygningsforskrifter som hadde til hensikt å gi byen et ens preg, lette ferdselene og bedre brannsikkerheten. Forskriften hadde regler om at bygninger som sto ved gatekryss skulle ha brutt hjørne, at mønespiss mot gate eller plass skulle være brutt, at karnapp og lignende utspring ikke var tillatt mot gaten, at bebyggelsen skulle ligge parallelt med gaten og flere andre bestemmelser.

Byens første reguleringsplan med tilhørende forskrifter var et faktum, og gjenoppbyggingen kunne ta til i en atmosfære preget av byplanmessig systematikk og orden.¹⁾

Dette er en av flere [Reguleringsplaner](#) som er omtalt i leksikonet.

1)

Kilder: Per Einar Lædre: Reguleringsplaner for Egersund sentrum gjennom 150 år. Dalane Folkemuseums årbok nr. 10, s. 5 f; Egil Harald Grude: Egersund byhistorie, B1, s. 235 f.

© Egersund byhistoriske leksikon
<https://dalanefolkemuseum.no/leksikon/>
PDF produsert 15.04.2026 00:17.
Artikkelen kan brukes fritt mot kreditering.

Produsert med støtte fra:
Dalane Folkemuseum
Museumsveien 20, 4373 Egersund
<https://dalanefolkemuseum.no>